

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1930 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1930/1931, m. m.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1930/1931 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1930 (bilaga till 1930 års statsverksproposition: inkomsterna), har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och inkomstberäkning för budgetåret 1930/1931 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält, bland annat, riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1929 med inkomstberäkning för nämnda budgetår (Inkomsterna: bilaga II).

I sitt anförande till förenämnda statsrådsprotokoll har departementschefen till en början yttrat sig rörande statsregleringens förutsättningar och därvid uttalat sig om det ekonomiska läget under år 1929 samt rörande konjunkturutsikterna för budgetåret 1930/1931. Vad de senare beträffar syntes det departementschefen anledning icke föreligga att i stort sett räkna med sämre konjunktur för budgetåret 1930/1931 i dess helhet än under år 1929. Under förutsättning av att ett svårartat allmänt prisfall kunde undvikas, syntes nämligen för Sveriges del, på grund av näringslivets allmänt sett sunda läge, den konjunkturavmattning, som vore skönjbar, kunna enligt departementschefens uppfattning förväntas bli tämligen snart övergående.

Departementschefen har därefter övergått till att yttra sig om finansplanen.

Därvid har departementschefen till en början lämnat en översikt av kassafondens utveckling under den senast tilländalupna femårsperioden, utvisande bland annat att kassafondens behållning vid utgången av budgetåret 1928/1929 utgjorde 60.5 miljoner kronor. Rörande den inverkan, som kassafonden kunde röna av utfallet av nu löpande statsreglering, vore det enligt departementschefens mening uppenbarligen för tidigt att fälla något säkert omdöme. Därest icke någon mera djupgående för-

ändring i konjunkturläget skulle inträda, syntes emellertid anledning knappast föreligga att räkna med någon större förändring i vare sig ena eller andra riktningen.

På budgetförslagets utgiftssida finnes uppfört ett belopp av 5 miljoner kronor till avsättning till fonden för mötande av förluster å Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922. Med hänsyn till kassafondens ställning har departementschefen ansett det vara befogat, att för utgiftens bestridande motsvarande belopp toges i anspråk från fonden.

Med avseende å budgetens utgiftssida har departementschefen bland annat framhållit, att skattebudgetens totalbelopp, som i löpande riksstat utgör 744.9 miljoner kronor, i riksstatsförslaget stigit till 759.2 miljoner kronor.

Vad angår budgetens inkomstsida har departementschefen erinrat, att riksräkenskapsverket, med hänsyn till det tilländagångna årets gynn-samma ekonomiska läge, beräknat en betydande ökning i inkomst- och förmögenhetsskattens avkastning, att ämbetsverket i fråga om utbytet av övriga inkomstitlar, vilka väsentligen vore beroende på förhållan-dena under det kommande budgetåret, ansett sig berättigat att räkna med i stort sett oförändrad inkomstnivå samt att, från denna utgångs-punkt, ämbetsverket beträffande dessa inkomstitlar stannat vid en be-räknad avkastning, som ungefärligen svarade mot vad samma titlar be-räknades lämna enligt löpande riksstat. I stort sett har departements-chefen funnit sig kunna godtaga riksräkenskapsverkets beräkningar. Med hänsyn till den osäkerhet rörande den ekonomiska utvecklingen, som framträtt vid årsskiftet, har departementschefen dock, i anslutning till den konjunkturbedömning, varåt han enligt vad förut anförts givit uttryck, ansett sig böra på några punkter jämka inkomstberäkningarna nedåt. Men departementschefen har förmenat, att en möjligen inträ-fande förskjutning ej borde föranleda mera avsevärd nedpressning av de inkomstitlar, som hänföra sig till det kommande budgetårets kon-junktur för näringslivet. Då kassafonden nått en sådan storlek som för närvarande vore fallet, borde enligt departementschefens mening ett måttligt underskott i statsregleringen, föranlett av en nu ej påräknelig konjunkturförsämring, vara att föredraga framför en sådan beräkning, att — för den händelse en konjunkturförsämring ej inträder — ett bety-dande överskott å statsregleringen i dess helhet uppkommer och kassa-fonden uppsamlar ett ej erforderligt tillskott.

Under förutsättning av oförändrade skatter och skattesatser skulle de för nästkommande budgetår påräkneliga statsinkomsterna, andra än lå-nemedel, enligt departementschefens beräkningar komma att uppgå till omkring 765 miljoner kronor, vilket belopp med ungefär 6 miljoner kro-nor överstiger förut angivna slutsumma för utgifterna under skattebud-geten. Nämda belopp, 6 miljoner kronor, skulle alltså stå till förfo-gande för skattesänkning. Departementschefen har i sådant avseende

föreslagit, att beloppet disponeras till nedsättning av inkomst- och förmögenhetsskatten.

Uti det i statsverkspropositionen intagna förslaget till riksstat äro bevillningarna beräknade till följande belopp.

	Kronor
Inkomst- och förmögenhetsskatt	155,000,000
Utjämningskatt	5,200,000
Utskiftningskatt	100,000
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	500,000
Stämpelmedel	50,000,000
Automobilskattemedel	47,000,000
Tullmedel	145,000,000
Tobaksskatt	62,500,000
Brännvinstillverkningskatt	16,500,000
Rusdrycksförsäljningsmedel:	
Partihandelsbolag	5,000,000
Detaljhandelsbolag	23,000,000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker	40,000,000
Maltskatt	17,000,000
Postverket (överskott)	13,200,000

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1930 skall utgå med 140 procent av de i 18 § i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp.

Beträffande vad departementschefen och riksräkenskapsverket anført i fråga om beräkningen av bevillningarna får utskottet hänvisa till ovan omnämnda statsrådsprotokoll (»Inkomsterna» sid. 16—23 och 25—26 samt den därtill fogade bilagan II sid. 10—40 och 60—64).

1:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten under nedan angivna budgetår må följande sammanställning lämnas rörande det procenttal av grundbeloppet, efter vilket skatten beräknats, den behållna inkomsten av skatten, bortsett från den tidigare utgående s. k. B-skatten, samt den behållna inkomst, som skulle hava tillförts statsverket, därest för de särskilda budgetåren skatten utgått med samma procenttal som för närvarande eller med 145 procent av grundbeloppet.

Budgetår	Procenttal av grundbeloppet	Behållen inkomst kronor	Behållen inkomst med 145 % av grundbeloppet kronor
1923/1924	175	135,718,956	112,443,155
1924/1925	175	138,514,666	114,759,401
1925/1926	170	144,265,840	123,044,335
1926/1927	160	143,870,552	130,375,494
1927/1928	160	145,666,368	132,002,863
1928/1929	150	145,268,335	140,416,373
1929/1930	145	146,000,000	146,000,000

P. M. från finansdepartementet.

Rörande utfallet av 1930 års taxeringar till inkomst- och förmögenhets-skatt har utskottet från finansdepartementet mottagit följande, den 27 maj 1930 dagtecknade promemoria:

»Efterföljande beräkningar äro i huvudsak grundade på särskilt infordrade uppgifter rörande utfallet av taxeringarna i de taxeringsdistrikt, där taxeringsarbetet hunnit avslutas den 15 innevarande maj. För landsbygden föreligger härvid ett relativt betydande material. Jämväl för städerna hava uppgifter inkommit för ett avsevärt antal taxeringsdistrikt. För Stockholms stad föreligga emellertid ännu ej några motsvarande sammanräkningar rörande taxeringsresultaten. Ett antal i Stockholm taxerade bolag har dock underkastats särskild undersökning.

Beskattningsbart belopp, miljoner kronor:	Aktiebolag	Övriga
Stockholm	276	689
Göteborg	88	194
Malmö	24	88
Övriga städer med mer än 10,000 invånare	99	453
Städer med mindre än 10,000 invånare	17	181
Samtliga städer	504	1,605
Landsbygd	70	694
Gemensamt taxeringsdistrikt		19
Hela riket	574	2,318
Beräknad skatteprocent i medeltal	7.43 %	5.12 %
Uträknad skatt miljoner kronor	42.6	118.7
		161.3

Härav beräknas inflyta 95.5 procent eller miljoner kronor

154.0

Förestående beräkningar äro verkställda under förutsättning att inkomst- och förmögenhetsskatten skall utgå med 140 procent å skattens grundbelopp.»

Utskottet.

Enligt de sammanställningar med approximativ beräkning rörande utfallet av statsregleringen för budgetåret 1929/1930 riksräkenskapsverket med skrivelse den 29 april 1930 överlämnat till finansdepartementet, kan

¹ Beräknat belopp.

innevarande års budget beräknas lämna ett betydande överskott. Sålunda skulle enligt riksräkenskapsverkets beräkning kassafonden genom statsregleringen för budgetåret 1929/1930 tillföras ett nettobelopp av 14.5 miljoner kronor.

Det beräknade utfallet av nu löpande statsreglering samt kassafondens förstärkta ställning ävensom den omständigheten, att för affärsverkens vidkommande sänkningen av levnadskostnadsindex torde komma att medföra utgiftsbesparingar, tala onekligen för vidtagande av vissa höjningar i inkomstberäkningarna. Å andra sidan är det tydligt, att de allmänna konjunkturerna för näringslivet sedan senaste årsskifte försämrats samt att man beträffande konjunkturutsikterna för nästkommande statsregleringsperiod nu torde kunna förutse en ogynnsammare utveckling än den, med vilken chefen för finansdepartementet vid statsregleringsförslagets upprättande räknat. Ehuru den sålunda redan inträffade och befarade ytterligare avmattningen i konjunkturerna i och för sig måhända bort föranleda sänkningar i beräkningen av vissa inkomster, har utskottet likväl med hänsyn främst till det avsevärda belopp, som genom utfallet av den löpande riksstaten kommer att tillföras kassafonden, ansett sig sakna anledning att föreslå mera avsevärda ändringar i statsverkspropositionens inkomstberäkningar.

Av skäl, som utskottet nedan under punkterna 5, 7 och 8 närmare angivit, har utskottet ansett, dels att den av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagna beräkningen av tullmedlen bör sänkas med 3 miljoner kronor, dels ock att de beräknade inkomsterna av stämpelmedlen och tobaksskatten kunna höjas, stämpelmedlen med 2 miljoner kronor och tobaksskatten med 0.5 miljon kronor. De sålunda föreslagna ändringarna föranleda en nettoinkomstminskning av 0.5 miljon kronor. Enligt vad statsutskottet rörande budgetställningen meddelat, kommer slutsumman av sådana av riksdagen beslutade utgifter, vilka skola täckas av andra statsinkomster än vissa med riksstatens utgiftsanslag sammanhängande inkomstitlar, statsverkets fond av rusdrycksmedel eller lånemedel, att med omkring 3.2 miljoner kronor överstiga vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit. Statsutskottet har vidare meddelat, att utskottet lärer komma att i fråga om statsverkets inkomster av statens affärsverksamhet, statens aktier och titeln »diverse inkomster» föreslå sänkningar utöver höjningar med omkring 1.3 miljoner kronor.

Bevillningsutskottet har sålunda haft att anvisa täckning för en sammanlagd brist av 5 miljoner kronor. Detta belopp torde böra täckas på det sätt, att det procenttal av inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp, efter vilket skatten beräknas, bestämmes till 145 eller enahanda procenttal, som för närvarande gäller, i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 140. Härigenom torde denna skatt för nästkommande budgetår kunna antagas tillföra statsverket 160 miljoner kronor eller 5 miljoner kronor mera än vad Kungl. Maj:t beräknat.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående skatteprocenten, besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1930 skall utgå med 145 procent av de i 18 § i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp;

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till . . . kronor 160,000,000.

2:o.

Utjämningskatten.

Kungl. Maj:ts förslag angående beräkning av utjämningskatten har ej givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att utjämningskatten måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till kronor 5,200,000.

3:o.

Utskiftningsskatten.

Utskottet, som saknat anledning att frångå den av Kungl. Maj:t föreslagna beräkningen, får hemställa,

att utskiftningsskatten måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till kronor 100,000.

4:o.

Bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter.

I likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till kronor 500,000.

5:o.

Stämpelmedlen.

Denna inkomsttitel har, såsom ovan omförmäls, i statsverkspropositionen beräknats till 50 miljoner kronor.

Under de elva månader av budgetåret 1929/1930, för vilka uppgifter nu föreligga eller för tiden 1 juli 1929—31 maj 1930, har den behållna inkomsten å denna titel utgjort omkring 50.7 miljoner kronor. För hela budgetåret torde den behållna inkomsten kunna beräknas till omkring 56 miljoner kronor.

Med ledning av nu anförda siffror torde det, även med behörig hänsyn tagen till de av 1929 års riksdag beslutade lättnaderna med avseende å stämpelbeskattningen, kunna antagas, att under nästkommande budgetår kommer att å denna inkomsttitel inflyta ett något högre belopp än vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen beräknat. Utskottet har sålunda ansett sig kunna förorda en med 2 miljoner kronor höjd beräkning.

Utskottet får alltså hemställa,

att stämpelmedlen måtte för budgetåret 1930/1931
beräknas till kronor 52,000,000.

6:o.

Automobilskattemedlen.

I likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hemställa,

att automobilskattemedlen måtte för budgetåret
1930/1931 beräknas till kronor 47,000,000.

7:o.

Tullmedlen.

I statsverkspropositionen har, såsom ovan nämnts, förevarande inkomsttitel beräknats till 145 miljoner kronor.

Enligt den av riksräkenskapsverket verkställda, till finansdepartementet den 29 april 1930 överlämnade beräkningen över utfallet av skattebudgetens inkomstitlar under budgetåret 1929/1930 skulle den behållna inkomsten av tullmedlen för nämnda budgetår komma att uppgå till

155 miljoner kronor. För tiden 1 juli 1929—30 april 1930 eller tio månader har, enligt vad utskottet inhämtat, den behållna inkomsten av tullmedlen utgjort 130.4 miljoner kronor.

Genom proposition den 21 februari 1930, nr 108, angående vissa åtgärder till det svenska jordbrukets stödjande föreslog Kungl. Maj:t, bland annat, att riksdagen måtte dels bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna om inmalnings- och inblandningstväng beträffande vete, dels ock besluta höjning av nu gällande tullsatser å vissa slag av malen och omalen spannmål, däribland råg, vete och korn, samt införande av tull å havre.

Till det vid nämnda proposition fogade statsrådsprotokollet har chefen för jordbruksdepartementet rörande omförmälda förslags inverkan å tullinkomsterna anfört följande:

»Beträffande frågan i vad mån ett genomförande av de föreslagna tullförhöjningarna må inverka på de för nästkommande budgetår beräknade tullmedlen skulle självfallet, för den händelse importen komme att fortgå i oförändrad omfattning, en ej oväsentlig ökning av dessa medel bliva följden. Å andra sidan skulle emellertid de särskilda bestämmelser i fråga om inmalning och inblandning, som av mig föreslagits, medföra en betydande minskning av importen. Vid sådant förhållande och då någon tillförlitlig beräkning av de olika faktorernas verkningar ej låter sig utföra, har vid uppgörande av förslaget till riksstat förslaget om tullförhöjning ej ansetts böra inverka på beräkningen av denna inkomstitel och har chefen för finansdepartementet meddelat, att han ej funnit anledning frågå denna ståndpunkt.»

Vid behandlingen av särskilda utskottets utlåtande nr 2 i anledning av nämnda proposition har riksdagen bland annat beslutat dels anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes från tidpunkt under innevarande år, som Kungl. Maj:t bestämmer, utfärda förordning angående inmalnings- och inblandningstväng i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som finnas angivna i ett i nämnda utlåtande intaget förslag till förordning angående användande av svenskt vete och svensk råg vid framställning av mjöl, dels ock avslå Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag om höjd tull å vissa slag av spannmål och införande av tull å havre.

Det inmalnings- och inblandningstväng i fråga om ej blott vete utan även råg, varom bestämmelser sålunda torde komma att utfärdas, utan att i samband därmed några ändringar i tulltaxan vidtagas beträffande spannmål, synes komma att medföra en minskad inkomst av spannmålstullarna. Huru stor denna minskning kan bliva är svårt att för närvarande bedöma. Storleken av årets svenska spannmålsskörd torde här öva inflytande och denna är ju alltjämt beroende av en mängd faktorer, om vilka man nu icke äger närmare kännedom.

Med hänsyn emellertid till den påräkneliga inkomstminskningen å spannmålstullarna och den allmänna konjunkturavmattning, som enligt

vad utskottet ovan framhållit kan befaras komma att inträda, har utskottet stannat vid att förorda, att beräkningen av tullmedlen sänkes från av Kungl. Maj:t föreslagna 145 miljoner kronor till 142 miljoner kronor.

Utskottet hemställer sålunda,

att tullmedlen måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till kronor 142,000,000.

8:o.

Tobaksskatten.

Tobaksskatten har, såsom ovan anförts, i statsverkspropositionen upptagits till 62.5 miljoner kronor.

Enligt den förut omförmälda, av riksräkenskapsverket den 29 april 1930 till finansdepartementet överlämnade beräkningen över utfallet av skattebudgetens inkomstitlar under budgetåret 1929/1930 skulle den behållna inkomsten av tobaksskatten för nämnda budgetår komma att uppgå till 68.7 miljoner kronor. Härav utgöra emellertid omkring 5.4 miljoner kronor en engångsintäkt, föranledd av ändring i avseende å tiden för skattens inleverering till statsverket. Med frånräknande härav skulle tobaksskatten för nu löpande budgetår komma att uppgå till omkring 63.3 miljoner kronor. Med hänsyn härtill har utskottet ansett tobaksskatten kunna för kommande budgetår upptagas till 63 miljoner kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att tobaksskatten måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till kronor 63,000,000.

9:o.

Brännvinstillverkningskatten.

I statsverkspropositionen har brännvinstillverkningskatten upptagits till 16,500,000 kronor. Enligt nyssnämnda av riksräkenskapsverket verkställda beräkning över utfallet av skattebudgetens inkomstitlar under budgetåret 1929/1930 skulle den behållna inkomsten å denna skattetitel komma att för nämnda budgetår uppgå till 19.6 miljoner kronor.

Enligt vad kontrollstyrelsen anført i en med skrivelse den 14 november 1929 till riksräkenskapsverket överlämnad promemoria har på

grund av oförutsedda förskjutningar i brännvinsleveranserna under såväl nästföregående som innevarande tillverkningsår statsverket under budgetåret 1929/1930 tillgodoförts skattebelopp, som eljest bort inflyta under budgetåren 1928/1929 eller 1930/1931. Ehuru den behållna inkomsten av brännvinstillverkningskatten under nästkommande budgetår näppeligen torde komma att uppgå till lika högt belopp som under det nu löpande, har utskottet likväl, med ledning av en utav kontrollstyrelsen lämnad uppgift, ansett det kunna antagas, att den behållna inkomsten av brännvinstillverkningskatten kommer att för budgetåret 1930/1931 uppgå till 17 miljoner kronor.

Utskottet hemställer därför,

att brännvinstillverkningskatten måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas till kronor 17,000,000.

10:o.

Rusdrycksförsäljningsmedlen.

Mot den av Kungl. Maj:t föreslagna beräkningen av rusdrycksförsäljningsmedlen har utskottet ej funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att rusdrycksförsäljningsmedlen måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas sålunda:

Rusdrycksförsäljningsmedel

Partihandelsbolag	kronor	5,000,000
Detaljhandelsbolag	»	23,000,000.

11:o.

Omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker.

I en den 31 januari 1930 dagtecknad proposition, nr 63, har Kungl. Maj:t framlagt förslag om fortsatt tillämpning intill utgången av juni månad år 1931 av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med däri genom förordningarna den 20 juni 1924 (nr 228) och den 22 mars 1929 (nr 42) gjorda ändringar. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 25) har denna proposition av riksdagen numera bifallits.

I likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hemställa,

att omsättnings- och utskänkningskatten å sprit-
drycker måtte för budgetåret 1930/1931 beräknas
till kronor 40,000,000.

12:o.

Maltskatten.

I statsverkspropositionen har maltskatten upptagits till 17,000,000 kro-
nor.

Enligt numera verkställd beräkning läser maltskatten komma att för
innevarande budgetår inbringa omkring 17.4 miljoner kronor. Med hän-
syn såväl härtill som till den tendens till ökning i inkomsten av malt-
skatten, som på senare tiden framträtt, torde denna skatt för nästkom-
mande budgetår kunna beräknas till 17.5 miljoner kronor.

Utskottet får därför hemställa,

att maltskatten måtte för budgetåret 1930/1931 be-
räknas till kronor 17,500,000.

13:o.

Postverket (överskott).

I överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hem-
ställa,

att överskott å postverket måtte för budgetåret
1930/1931 beräknas till kronor 13,200,000.

Stockholm den 5 juni 1930.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Örne Boman, Leander, Björnsson, Bengtsson i Kullen, Hamrin, Lövgren i Nyborg, Olsson i Golvasta, Nylander i Stockholm, Björklund, Nilsson i Hörby, Forssberg, Östergren, Thorén, Andersson i Katrineholm, Werner och Larson i Tönnersa.

Reservation

vid punkten 1):

av herrar *Boman, Bengtsson* i Kullen, *Nylander* och *Forsberg*.
